

Vendsyssel
Ref. helyn
Den 16. december 2021
J.nr. 21/11119

Møde i projektgruppen for NNP Tranum. 15. december 2021 kl. 17.00-20.30

Mødet blev afholdt på **Sandmoseskolen**, Sandmosevej 486, 9460 Brovst

Deltagere:

Lisa Kronborg Sørensen, Tranum Landsbyråd
Søren Rosenberg, DN Jammerbugt
Peter Lund Kristensen, DOF Nordjylland
Peter Holm, Danmarks Jægerforbund kreds 1
Poul Bobach, Aalborg Orienteringsklub
Uffe Baadsgaard Bruun, Islænderklubben Ægir
Mette Hedegaard, Klithuse Militaryklub
Søren Ingerslev Himmelstrup, AMU Nordjylland (Sandmoseskolen)
John Lambertsen, Ja tak til natur NEJ TAK til en indhegnet naturnationalpark Tranum
Asger Nielsen, Naturnationalpark Tranums Venner
Susanne Hedegaard, Campingpladsnetværk i Jammerbugt
Bjarke Lauersen, LandboNord
Ditte Scharnberg, Sommerhusgrundejerforeningerne Rødshusparken, Holger Bujes Mark, Under Lien og Tranum Ejstrup Strand
Gitte Clausen, Jammerbugt Kommune
Margrethe Hejlskov, Jammerbugt Kommune

Afbud:

Bettina Brøndum Andersen, Udvikling Han Herred
Peter Vejøl Vestergaard, Friluftsrådet Nordvest
Torben Kielgast Lauritsen, DGI Nordjylland
Thomas E Jensen, Brugerrådet for Naturstyrelsen Vendsyssel
Jens Christian Golding, Jammerbugt Kommune

Referat:

1. Velkomst ved Jesper Blom-Hansen, Naturstyrelsen Vendsyssel
 - Mødets vigtigste punkt er, at Naturstyrelsen Vendsyssel skal have noteret projektgruppetdeltageres kommentarer til det foreliggende faglige oplæg til projekt- og forvaltningsplan
2. Orientering om besøg på Skindbjerglund 23. november 2021 ved deltagerne i turen
 - God tur med godt udbytte. Deltagerne havde hver i sær noteret sig forskelligt om henholdsvis dyrevelfærd og naturplejen på arealet, hvor hestene går:
 - Ikke opsøgende
 - God trivsel
 - Fodres i udgangspunktet ikke
 - Kommer ikke over hele arealet, selvom de har adgang til det
 - Hestene æder ikke grene af træerne. De brækker måske nogle af, når de går ind mellem træerne
 - Arealerne sommergræsses af kreaturer
 - Forhold i Skindbjerglund kan ikke sammenlignes med Tranum (det er en anden jordtype)
 - Har adgang til mineralsten
 - Har adgang til ”kunstigt” vand
 - Der var lagt knust beton ud på nogle af stierne af hensyn til kørsel i området
3. Projekt- og forvaltningsplan – orientering om processen frem til planens politiske behandling og eventuelle vedtagelse ved Helle Lyngbak, Naturstyrelsen Vendsyssel
 - Se powerpoint fra mødet. Bemærk særligt, at **7. januar er deadline for, at projektgruppen kan komme med input til planen** (i denne omgang). Input sendes til helyn@nst.dk . Det er også muligt at ringe eller komme på besøg på Sandmosevej 508
4. Projekt- og forvaltningsplan – drøftelse af indhold i:
 - Afsnit 2.2 Planlagte tiltag og anlæg
 - Afsnit 2.3 Naturgenopretning og andre initiativer i området
 - Afsnit 3 Overordnede retningslinjer for forvaltning

Systematisk gennemgang og (kort) drøftelse af de væsentligste elementer i planen. Naturstyrelsen Vendsyssel noterer de enkelte interessenters bemærkninger til afsnittene. Bemærkningerne vil indgå i det videre arbejde med planen.

Generelle kommentarer

- Ja tak til Natur NEJ TAK til en indhegnet naturnationalpark i Tranum (John Lambertsen):
Mener, at planlægning og realisering af Naturnationalpark Tranum er for tidspresset, at konsekvenserne af etableringen af naturnationalparken ikke er tilstrækkeligt belyst, og at hele projektet derfor bør sættes på pause i et til to år.

Flere i projektgruppen bakker op om det synspunkt, at processen er for tidspresset.
- Naturnationalpark Tranums Venner (Asger Nielsen):
Gør opmærksom på, at Naturnationalpark Tranums Venner lægger stor vægt på, at naturnationalparken lever op til IUCN's kriterier for en kategori II nationalpark. Naturnationalpark Tranums Venners bemærkninger til udkast til projekt- og forvaltningsplan handler i flere tilfælde om indhold, som kan gøre det vanskeligt at leve op til nævnte kriterier.
- Islænderklubben Ægir (Uffe Baadsgaard Bruun):
Gør opmærksom på, at kortmaterialet i det faglige oplæg til projekt- og forvaltningsplan er for dårligt og upræcist. Projektgruppen bakker generelt op om synspunktet.
- Islænderklubben Ægir (Uffe Baadsgaard Bruun):
Spørger ind til økonomien for etablering og drift af Naturnationalpark Tranum.

Kommentarer til afsnit 2.2 Planlagte tiltag og anlæg

Udsætning af store planteædende pattedyr:

- Naturnationalpark Tranums Venner (Asger Nielsen):
NNP Tranums Venner er glade for, at der lægges op til, at der udsættes kreaturer og heste i NNP Tranum, men havde gerne set, at der også havde været hundyr, i hvert fald for hestenes vedkommende. Mener, at det giver bedre trivsel i flokken, og refererer til udenlandske undersøgelser (eftersendes).

Klithuse Militaryklub (Mette Hedegaard) spurgte ind til, om målet med at ønske hopper er at få reproducerende heste på arealet. Det kunne Asger afkræfte. Man ønsker ikke hingste i naturnationalparken.

- Klithuse Militaryklub (Mette Hedegaard):
Gør opmærksom på, at Klithuse Militaryklub er stærk modstander af, at der sættes hegn om Naturnationalpark Tranum og at der udsættes "tamdyr" i Tranum Klitplantage.

Hvis der trods modstanden udsættes heste i naturnationalparken, anerkender Klithuse Militaryklub, at det er et klogt valg alene at udsætte vallakker i naturnationalparken. Der kan i den sammenhæng holdes en dør på klem for eventuelt at udsætte hopper senere, men det må komme an på de erfaringer, der samles, når der har været vallakker i nogle år.

Samme udgangspunkt har Islænderklubben Ægir (Uffe Baadsgaard Bruun), der i stedet ønsker en uindhegnet naturnationalpark med fortsatte sommerafgræsninger, hvor Naturstyrelsen udfører en naturnær skovdrift og med omfattende ændringer i plantagen med henblik på en markant større variation, delvis bevarelse af de eksisterende træarter, nyplantninger med hjemhørende træarter, flere større og mindre lysninger, flere vandhuller, dødt ved mv. og dermed større biodiversitet – samt en stor besparelse på etablering og drift. Hvis hegnet kommer, bidrager Ægir selvfølgelig til planen.

- Campingpladsnetværket i Jammerbugt (Susanne Hedegaard):
Tilfreds med, at der arbejdes med et lavt græsningstryk, og at der altså udsættes langt færre dyr i helårsgræsning, end der i dag sommergræsser arealerne.
- AMU Nordjylland (Søren Himmelstrup):
Stiller spørgsmålstejn ved, om græsningstrykket er højt nok til at holde de lysåbne arealer fri for birk.
- Islænderklubben Ægir (Uffe Baadsgaard Bruun):
Gør opmærksom på, at der i en ren vallakflok også er en førervallak, der vogter sit ”stod” og derfor er territorial.
- Naturnationalpark Tranums Venner (Asger Nielsen):
Mener ikke, at heste er territoriehævdende (jf. FBgruppen ”Hestefolk, der støtter naturnationalparker”, hvor flere anerkendte hestefolk udtaler sig om emnet)
- Islænderklubben Ægir (Uffe Baadsgaard Bruun):
Spørger, om exmoor-ponyerne bliver chipmærkede, og i benægtende fald, hvorfor ikke.

Etablering af hegn:

- AMU Nordjylland (Søren Himmelstrup):
Ønsker låge ved Sandmoseskolen
- DN Jammerbugt (Søren Rosenberg):
Ønsker stilåge ved Rødhus Feriecenter
- Islænderklubben Ægir (Uffe Baadsgaard Bruun):
Bakker op om, at der arbejdes med små plantninger, hvor fremmede træarter fjernes (super god idé, var ordene).

Gør opmærksom på, at det er vigtigt, at der ved de trafikerede veje er god afstand mellem hegn og vejbane, så rideruten ikke kommer for tæt på vejen. Danmarks Jægerforbund kreds 1 (Peter Holm) supplerer med at gøre opmærksom på, at god afstand mellem hegn og trafikeret vej også er vigtigt af hensyn til trafikikkerheden, så de vilde dyr (hjortearterne) ikke springer direkte ud på vejen, når de springer over hegnet.

- DN Jammerbugt (Søren Rosenberg):
Kunne ønske sig naturlig succession i stedet for indplantninger. Ønsker planteliste, så man kan se i planen, hvad der plantes, hvis der laves plantninger. Naturnationalpark

Tranums Venner (Asger Nielsen) supplerer ved at gøre opmærksom på, at planen blandt andet med de foreslåede indplantninger bliver mere forvaltningstung end NNP Tranums Venner umiddelbart går ind for. Planen bærer præg af, at mange interesser skal mødes.

- LandboNord (Bjarke Lauersen):
Spørger ind til samarbejdet med Jammerbugt Kommune i forhold til krydsningerne mellem hegn og offentlig vej (færister og låger)

Friluftsfaciliteter samt veje, stier og ruter:

- Islænderklubben Ægir (Uffe Baadsgaard Bruun):
Synes, det er fantastisk, hvis der kan skabes synergi mellem naturnationalparken og en naturskole på Fosdalgård.
- Islænderklubben Ægir (Uffe Baadsgaard Bruun):
Mener ikke, at planerne for rideruten uden for hegn er fastlagt efter rådgivning fra lokale interessenter og gør opmærksom på, at ruten ikke kan erstatte den ridning, der foregår i Tranum Klitplantage i dag. Gør samtidig opmærksom på, at ruten kan benyttes af naturstyrelsen ved tilsyn og reparation af hegn, og at det derfor vil være en fordel for Naturstyrelsen at anlægge ruten.
- Islænderklubben Ægir (Uffe Baadsgaard Bruun):
Gør opmærksom på, at der er behov for, at der er plads til hestetrailere ved indgangene til naturnationalparken
- Islænderklubben Ægir (Uffe Baadsgaard Bruun):
Gør opmærksom på, at der kan blive behov for flere klaplåger, hvis der bliver kort afstand mellem færisterne på de gennemgående asfalterede veje (betyder mere hegn langs vejen)
- AMU Nordjylland (Søren Himmelstrup):
Gør opmærksom på, at AMU Nordjylland arbejder med at gøre Sandmoseskolen til et mere mangfoldigt sted, end det er i dag. Man vil gerne arbejde sammen med NNP og andre om udviklingen, og opfordrer til, at man overvejer at skrive det ind i planen.
- DN Jammerbugt (Søren Rosenberg):
Gør opmærksom på, at det er vigtigt, at der ikke etableres stier og ruter i stilleområderne. Aalborg Orienteringsklub (Poul Bobach) påpeger, at man fortsat kan færdes i stilleområderne, og at de ikke er til hinder for meddelelsesløb.
- Sommerhusgrundejerforeningerne (Ditte Scharnberg):
Opfordrer til, at man er særligt opmærksom på at tage højde for privatlivets fred for de sommerhusejere, der er direkte naboer, når en kommende riderute rundt om naturnationalparken fastlægges (f.eks. matrikler på Strandvejen).
- Naturnationalpark Tranums Venner (Asger Nielsen):
Opfordrer til, at friluftsliv ikke må stå i vejen for etablering af naturlig hydrologi. Har desuden et konkret forslag om, at stilleområdet syd for Overklitten Sø udvides op i Overklitten Sø, så der bliver et stort samlet stilleområde, hvor kronvildtet kan få ro og evt. ændre adfærd, så de bliver dagsaktive. Det giver potentielt mulighed for store

naturoplevelser, hvor man kan betragte kronvildtet fra et tårn nord for Overklitten Sø. LandboNord (Bjarke Lauersen) spørger ind til, om stilleområderne flyttes i takt med, at bevoksningerne af fremmede træarter fjernes.

Trafiksikkerhedsmæssige foranstaltninger:

- Naturnationalpark Tranums Venner (Asger Nielsen):
Opfordrer til, at de strækninger, hvor der skal være hegn på begge sider af en offentlig vej gøres så korte som muligt.

Kommentarer til afsnit 2.3 Naturgenopretning og andre initiativer i området

Genopretning af naturlig hydrologi

- Islænderklubben Ægir (Uffe Baadsgaard Bruun):
Gør opmærksom på, at Lerup Strandvej allerede nu af og til er oversvømmet. Flere medlemmer af projektgruppen gør opmærksom på, at det gælder flere steder i området.
- Campingpladsnetværket i Jammerbugt (Susanne Hedegaard):
Spørger ind til, hvad der sker, hvis de hydrologiske indsatser mod forventning alligevel påvirker baglandet, så det bliver mere vådt, og opfordrer til, at naboer får en sikkerhed for, at indsatsen rulles tilbage, hvis naboarealerne påvirkes. Sommerhusgrundejerforeningerne (Ditte Scharnberg) supplerer med en opfordring til at gå forsigtigt frem. Problemerne med oversvømmelser er i forvejen tiltagende.
- Sommerhusgrundejerforeningerne (Ditte Scharnberg):
Understreger det nødvendige hensyn i forhold til sommerhusejere, der er naboer, hvad angår det at undgå negative hydrologiske konsekvenser. F.eks. er områder både øst og vest for Strandvejen i vejens nordligste ende samt områder omkring Lerup Strandvej p.t. præget meget af vand.
- LandboNord (Bjarke Lauersen):
Gør opmærksom på, at der skal være en særlig høring om lukning af grøfter (Vandløbsloven).
- Ja tak til Natur NEJ TAK til en indhegnet naturnationalpark i Tranum (John Lambertsen):
Spørger ind til, hvordan Naturstyrelsen vil lukke grøfter i området.

Rydning af nåletræsbevoksninger

- Fælles opfordring fra projektgruppen:
Kort 12 og 13 skal tilrettes, så de er relevante for NNP Tranums projekt- og forvaltningsplan. Desuden opfordring fra Naturnationalpark Tranums Venner (Asger Nielsen) til, at kortene generelt gøres læsbare for rød-grøn farveblinde.
- Naturnationalpark Tranums Venner (Asger Nielsen):
Er overrasket over, at omorika selvforrynger sig villigt i Tranum Klitplantage.

- Islænderklubben Ægir (Uffe Baadsgaard Bruun):
Mener, at nogle af de gamle sitkaer skal bevares levende og ikke veteraniserede til fremtidig anvendelse for blandt andet rovfuglereder.

Bekæmpelse af invasive arter

- Ingen kommentarer

Biodiversitetsfremmende tiltag:

- DN Jammerbugt (Søren Rosenberg):
Opfordring til, at man tænker på rovfuglene ved at bevare nogle store, døde, opretstående træer (kan være sitka) til redepladser

Kommentarer til afsnit 3 Overordnede retningslinjer for forvaltning

Principper for forvaltning af de udsatte dyr

- Naturnationalpark Tranums Venner (Asger Nielsen):
NNP Tranums Venner mener, at der nu er lagt op til (for) meget forvaltning af dyrene. Man er enig i, at dyrevelfærden i NNP Tranum skal være i orden, men mener, at det har taget overhånd, at man altid skal være på den sikre side i forhold til dyrevelfærd. Det er for eksempel også vigtigt, at der er dyr nok på arealet i forhold til udviklingen i naturen.

NNPs Venner har efter overvejelse skiftet holdning i forhold til at slå hø til tilskudsfodring (nødsituationer i naturnationalparken) og opfordrer til, at man af hensyn til dynamikken og den vilde natur i naturnationalparken anvender ”NNP-certificeret” hø (skal defineres nærmere) ude fra.

- Islænderklubben Ægir (Uffe Baadsgaard Bruun):
Gør opmærksom på, at det er svært at vurdere huldscore på langhårede dyr, og er kritisk i forhold til beredskabsplanen, der ikke er tilrettet forholdene i Tranum.
- Klithuse Militaryklub (Mette Hedegaard):
Er kritisk i forhold til rækkefølgen på tiltag i tilfælde af streng vinter eller lignende. Mener, at der i den slags tilfælde bør tilskudsfodres før der bestandsreguleres. Naturnationalpark Tranums Venner (Asger Nielsen) tilslutter sig Klithuse Militaryklubs synspunkt. Tilskudsfodring før reaktiv bestandsregulering giver størst sikkerhed for at ramme det rigtige græsningstryk set over et helt år og giver et mindre antal flytninger/afskydninger, da ekstreme 5-10 årshændelser i vejret ikke vil udløse bestandsregulering.
- Islænderklubben Ægir (Uffe Baadsgaard Bruun):
Mener ikke, at stude og heste, der er græsædere, kan overleve ekstreme perioder ved at æde føde fra ”fældning af træer, hvor dyr vil kunne æde knopper, kviste, bark med mere”. Browse – altså hjortevildtet – æder knopper med videre.

Spørger samtidig ind til, hvordan man i praksis vil flytte dyr.

- Ja tak til Natur NEJ TAK til en indhegnet naturnationalpark i Tranum (John Lambertsen):
Spørger ind til, hvad Naturstyrelsen Vendsyssel helt konkret ville have gjort, hvis NNP Tranum havde være etableret under snestormen sidste onsdag, og gør opmærksom på, at det går hurtigt – dyrene bliver hurtigt sultne, når der opstår pludselig fødemangel.

Principper for forvaltning af friluftsliv og rekreative faciliteter

- Aalborg Orienteringsklub (Poul Bobach):
Gør opmærksom på, at meddelelsesløb (altså orienteringsløb, der ikke kræver tilladelse) fortsat kan finde sted i hele området. Er indstillet på dialog med Naturstyrelsen Vendsyssel om, hvordan en eventuel konflikt mellem meddelelsesløb og stilleområder håndteres til alles tilfredshed. Naturnationalpark Tranums Venner (Asger Nielsen) mener, at organiserede fladeaktiviteter, der kræver NST Vendsyssels godkendelse, ikke bør foregå i naturnationalparken, og at eksempelvis orienteringsløb, der ikke kræver tilladelse i det enkelte tilfælde, bør holdes ude af ”stilleområderne”.

Principper for forvaltning af vildtet

- Fælles opfordring fra projektgruppen:
Principperne bør tilrettes lokale forhold.
- Naturnationalpark Tranums Venner (Asger Nielsen):
Mener, at der lægges op til for meget forvaltning inde i naturnationalparken. Regulering af hjortevildt kan med fordel foregå uden for naturnationalparken, så der reelt bliver fred i parken. Hvis der skal reguleres kronvildt i naturnationalparken, bør der alene skydes hinder og kalve. Klithuse Militaryklub (Mette Hedegaard) er enig i, at der ikke bør skydes i naturnationalparken.
- Danmarks Jægerforbund kreds 1 (Peter Holm):
Gør opmærksom på, at invasive arter – i særlig grad mårhunde – bør reguleres alle steder, også i naturnationalparken, blandt andet af hensyn til de jordrugende fugle. Klithuse Militaryklub (Mette Hedegaard) kan tilslutte sig, at der reguleres invasive arter i naturnationalparken. Naturnationalpark Tranums Venner (Asger Nielsen) tilkendegiver, at regulering af skadevoldende/invasive vildtarter i naturnationalparken bør ske ved fældefangst – ikke ved afskydning.
- LandboNord (Bjarke Lauersen):
Gør opmærksom på, at afviklingen af jagt i plantagen må forventes at give flere dyr og medfølgende flere markskader på omkringliggende arealer. Opfordrer til, at der udarbejdes en konkret handlingsplan for, hvordan problematikken håndteres og mener, at det er nødvendigt, at der laves en baseline for bestanden af kronvildt og dåvildt før etablering af naturnationalparken.

Refererer i øvrigt til erfaringer fra Tingskoven.

- Danmarks Jægerforbund kreds 1 (Peter Holm):
Tilbyder, at Jægerforbundet gerne indgår i et samarbejde med Naturstyrelsen om bekæmpelse af skadevoldende vildt i naturnationalparken. En lokal forvaltning af vildtet blev herefter drøftet i projektgruppen.

- Danmarks Jægerforbund kreds 1 (Peter Holm):
Mener ikke, at vildt skudt i naturnationalparken skal blive liggende i parken. Det strider mod almindelig jagtetik, og er spild af naturens ressourcer. Anvendelse af vildtet kan eventuelt sammenlignes med, at man godt kan samle bær og svampe med mere i naturnationalparken. Vildtet kan eventuelt anvendes til formidling for børn og unge samt besøgende.

Beskrivelsen af eksisterende forhold (afsnit 2.1) og enkelte delafsnit i afsnit 2.2, 2.3 og 3 er ikke gennemgået på mødet.

Yderligere input til planen modtages frem til og med 7. januar 2021 på mail helyn@nst.dk, telefon 21618330 eller ved besøg på Sandmosevej 508 (lave en aftale på forhånd).

5. Eventuel fortsættelse af projektgruppen ved Jesper Blom-Hansen, Naturstyrelsen Vendsyssel

I udgangspunktet er projektgruppens arbejde afsluttet med dagens møde. Naturstyrelsen Vendsyssel tilbyder at fortsætte dialogen i projektgruppen frem mod vedtagelsen af Projekt- og forvaltningsplan for Naturnationalpark Tranum.

- Der var generelt stor interesse for at fortsætte dialogen i projektgruppen. (Forslag fra Naturstyrelsen: Sæt i første omgang kryds i kalenderen **onsdag den 16. marts kl. 17.00-20.00** 😊).

6. Eventuelt

- Intet at berette